

شناسایی و تحلیل پیش‌ران‌های اثرگذار بر آینده منابع درآمدی سازمان تأمین اجتماعی

هادی عربی *

محمدحسن ملکی **

حامد انصاری ***

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۱۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۰۵

چکیده

هدف: تحقیق حاضر به دنبال شناسایی و تحلیل پیش‌ران‌های اثرگذار بر آینده منابع درآمدی سازمان تأمین اجتماعی است.

روش: پژوهش حاضر، از نظر جهت‌گیری، کاربردی بوده و از منظر روش‌شناسی، آمیخته است. جامعه نظری پژوهش، مدیران سازمان تأمین اجتماعی و خبرگان این حوزه‌اند. نمونه‌گیری به صورت قضاوتی انجام شده و حجم نمونه، برابر با ۱۵ نفر است. ابزار گردآوری داده‌ها، مصاحبه و پرسش‌نامه بود.

یافته‌ها: ۳۵ پیش‌ران فرعی، در قالب هشت پیش‌ران اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی، ساختاری، مالی و سرمایه‌گذاری، سیاست‌گذاری، بازاریابی، محیطی و قانونی، طبقه‌بندی شدند. پیش‌ران‌های فرعی، با توزیع پرسش‌نامه‌های خبره‌سنجی و به‌کارگیری آزمون بینم (دو جمله‌ای) غربال شدند. ۱۳ پیش‌ران دارای ضریب معناداری کمتر از پنج درصد بوده و برای اولویت‌بندی نهایی انتخاب شدند. این پیش‌ران‌ها با روش کوپراس و در نظر گرفتن سه شاخص تخصص خبرگان، قطعیت و اهمیت ارزیابی شدند. پیش‌ران میزان استفاده از ظرفیت فین‌تک‌ها و نوآوری‌های آنها برای تأمین مالی و سرمایه‌گذاری، از بیشترین اولویت برخوردار بود.

نتیجه‌گیری: استفاده از فناوری‌های مالی دیجیتال و هوش مصنوعی در افزایش بازدهی سرمایه‌گذاری، به‌کارگیری روش‌های نوین تأمین مالی مثل تأمین مالی جمعی، اجتناب از

* عضو هیئت علمی گروه اقتصاد، دانشکده علوم اقتصادی و اداری، دانشگاه قم، قم، ایران

(نویسنده مسئول). Email: hadiarabi@gmail.com

** عضو هیئت علمی گروه مدیریت، دانشکده علوم اقتصادی و اداری، دانشگاه قم، قم، ایران.

*** دانشجوی دکتری گروه اقتصاد، دانشکده علوم اقتصادی و اداری، دانشگاه قم، قم، ایران.

واگذاری شرکت‌های زیان‌ده به سازمان تأمین اجتماعی و تقویت حکمرانی خوب و کارآمد و هلدینگ‌های سازمان تأمین اجتماعی از مهم‌ترین پیشنهاد‌های پژوهش بودند.

واژه‌های کلیدی: منابع درآمدی، تأمین اجتماعی، سازمان تأمین اجتماعی، پیش‌ران، آینده

طبقه‌بندی JEL: H55, E6

مقدمه

در طول قرن گذشته، تأمین اجتماعی به مهم‌ترین برنامه دولتی، در پیشرفته‌ترین اقتصادهای جهان، تبدیل شده است. تأمین اجتماعی یک سیستم منسجم نیست که در طول زمان یا در سراسر کشورها ثابت باشد. به‌عنوان مثال، اگرچه تصور نمی‌شود که سیستم مالیات در حوزه تأمین اجتماعی باشد، اما اعتبارات مالیاتی، اغلب اهداف مشابهی دارند و شکل فزاینده‌ای از توزیع مجدد درآمد هستند. در برخی از کشورها، تأمین اجتماعی فقط به طرح‌های مشارکت بیمه اجتماعی اشاره دارد و شامل طرح‌های رفاه و سنجش استطاعت مالی نمی‌شود (Piachaud, 2020). آینده تأمین اجتماعی، برای تأمین درآمدهای آتی مستمری بگیران و از کارافتادگان، بسیار مهم است. جوامع و کشورها در حال پیر شدن هستند و کشورها روی آینده منابع درآمدی تأمین اجتماعی تمرکز کرده‌اند. به دلیل محدودیت‌های ایجاد شده، بسیاری از مزایا را در طولانی‌مدت نمی‌توان پرداخت کرد (Kudrin, 2016 & Gurvich, 2012؛ Li & Lin؛ Heer, Polito & Wickens 2020)

تأمین اجتماعی، با توجه به اینکه به‌طور مستقیم، با نیروی کار و قشر آسیب‌پذیر جامعه در ارتباط است، بنابراین ارتقای عزت نفس و حفظ آرامش و کرامت انسانی در دوران فعالیت و بازنشستگی را بر عهده دارد. آمارهای جهانی مؤید این موضوع هستند که کشورهای پیشرفته دنیا، به موضوع تأمین اجتماعی، اهمیت بیشتری می‌دهند. اندازه صندوق‌های بازنشستگی، در مقایسه با تولید ناخالص داخلی، از حدود یک‌دهم درصد در پاکستان تا صد و نود و یک درصد در هلند در پایان سال ۲۰۱۹، متفاوت و متغیر هستند. دارایی‌های صندوق‌های بازنشستگی در پنج کشور استرالیا، ایسلند، هلند، سوئیس و انگلستان، بیش از اندازه اقتصاد داخلی آن کشور است. در عوض کشورهایی وجود دارند که دارایی‌های صندوق‌های بازنشستگی آنها

کمتر از ۲۰ درصد تولید ناخالص داخلی آنها است (OECD, 2020). براساس آمارهای موجود، به راحتی می‌توان به میزان اهمیت و نقش تأمین اجتماعی در کشورهای پیشرفته دنیا نسبت به سایر کشورها پی برد؛ به طوری که میزان دارایی‌های صندوق‌های بازنشستگی کشورهای گروه هفت^۱ حدود ۴۲۷۷۱ میلیارد دلار و این مبلغ در کشورهای P22^۲ برابر ۴۶۷۳۴ میلیارد دلار است و همچنین در ۱۹۵ صندوق بازنشستگی که بیرون از P22 قرار دارند، میزان دارایی مزاد صندوق‌ها به ۳ تا ۴ میلیارد دلار می‌رسد؛ بنابراین ۹۲ درصد از دارایی‌ها صندوق‌های بازنشستگی در هفت بازار بزرگ جهان متمرکز شده‌اند.

به زعم والکر، بتل و رنو (Walker, Bethell & Reno, 2012)، تأمین اجتماعی دارای چهار منبع درآمدی اختصاصی شامل: (۱) سهم کارگر و کارفرما، که به شکل مالیات بر دستمزد پرداخت می‌کنند، (۲) بودجه اختصاصی از طرف دولت فدرال، (۳) مالیات بر درآمد که بخشی از مشمولان پرداخت می‌کنند و (۴) سود سپرده منابع تأمین اجتماعی است. همچنین، طبق گزارش‌های اقتصادی و اجتماعی سازمان تأمین اجتماعی ایران و سالنامه آماری این سازمان، منابع درآمدی سازمان تأمین اجتماعی شامل حق بیمه‌های وصولی، حق بیمه‌های انتقالی از سایر طرح‌ها، کمک‌های بلاعوض و سایر درآمدهای طرح است (که شامل خسارات و جراثم نقدی و درآمد حاصل از ارائه خدمات درمانی است). منابع سازمان تأمین اجتماعی، عمدتاً از محل حق بیمه‌ها بوده است (براساس سالنامه آماری سازمان تأمین اجتماعی در سال ۱۳۹۹، ۹۶/۱ درصد از درآمدهای این سازمان، طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۸، از محل حق بیمه‌ها بوده و تنها ۲/۲۴ درصد منابع از محل سرمایه‌گذاری‌هاست) که با مشارکت بیمه‌شده و کارفرما تأمین می‌شود.

دنیای مدرن با پدیده‌هایی مانند کاهش رشد جمعیت، افزایش تعداد افراد مسن، کاهش نرخ باروری، افزایش طول عمر و امید به زندگی، بحران‌های مالی و بعضاً بیماری‌های ناشناخته، همچون کرونا روبه‌رو است (Nagarkar, 2020؛ de Jong & Ho, 2020؛ Cho, Miller Segal, Levine & Bone, 2021).

۱. ایالات متحده آمریکا، بریتانیا، سوئیس، هلند، ژاپن، کانادا و استرالیا

۲. ایالات متحده آمریکا، بریتانیا، سوئیس، هلند، ژاپن، کانادا، استرالیا، برزیل، شیلی، چین، فنلاند، فرانسه، هلند، هنگ کنگ، آلمان، هند، ایرلند، ایتالیا، مالزی، مکزیک، آفریقای جنوبی و کره جنوبی

سازمان تأمین اجتماعی در ایران، به‌طور خاص، با چالش‌های دیگری از جمله: تحمیل بیمه‌های حمایتی بر سازمان تأمین اجتماعی، پرداخت نشدن تعهدات قانونی دولت (افزایش فزاینده بدهی‌های دولت به سازمان تأمین اجتماعی)، قوانین بازنشستگی پیش از موعد، نرخ‌های جایگزینی (نسبت میانگین مستمری به میانگین دستمزد بیمه‌شدگان) بالا در ایران نسبت به دنیا، سرمایه‌گذاری بسیار ناچیز و غیراصولی با درآمدهای سازمان تأمین اجتماعی، نرخ حق بیمه بالا نسبت به الگوی جهانی، تعداد سال‌های بیمه‌پردازی، محاسبات اکچوئری بازنشستگی و ساختار مدیریتی سازمان تأمین اجتماعی درگیر است. همه این عوامل باعث به خطر افتادن منابع مالی و همچنین ناپایداری منابع مالی و بحرانی شدن سازمان تأمین اجتماعی شده است (سلیمانی، پورعزت و اسماعیلی‌گیوی، ۱۳۹۹؛ علی‌پور، بشکوه و کردستانی، ۱۴۰۰). با توجه به این چالش‌ها و مشکلات جهانی و داخلی برای سازمان تأمین اجتماعی، شناسایی پیش‌ران‌های مؤثر بر این سازمان، از منظر درآمدی، به برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران کمک می‌کند تا اقدامات مناسب و مؤثری را برای حل مشکلات خود و آمادگی بیشتر وضع کنند.

پژوهش حاضر به دنبال شناسایی و تحلیل پیش‌ران‌های مؤثر بر آینده سازمان تأمین اجتماعی از منظر منابع درآمدی است. به‌همین خاطر، در ابتدا، این پیش‌ران‌ها، از طریق مصاحبه با خبرگان و ابزار تحلیل تم، استخراج شدند. در ادامه، این پیش‌ران‌ها مورد تحلیل قرار گرفتند تا مهم‌ترین پیش‌ران‌های اثرگذار بر آینده منابع درآمدی سازمان تأمین اجتماعی مشخص شوند.

۱. مبانی نظری

در قرن بیستم، بیمه‌های اجتماعی عمده‌ترین بخش تأمین اجتماعی است و بیمه اجباری محسوب می‌شود که مرتبط با سیستم اشتغال است. بیمه‌های اجتماعی مخاطرات را برای همه افراد جامعه کاهش می‌دهند و اساساً مستمری دوران بازنشستگی، دوران بیماری، آسیب‌های صنعتی و در برخی موارد بیکاری را تأمین می‌کنند. به‌طور کلی، هدف این است که اطمینان حاصل شود تا همه افراد جامعه، در دوره‌های بدون درآمد تأمین باشند؛ زیرا درک این علل، شروع و مدت چنین دوره‌هایی می‌تواند غیرقابل پیش‌بینی و ویرانگر باشد (Piachaud, 2020). مشارکت در بازار کار، میان کارگران مسن‌تر، تحت تأثیر متغیرهای زیادی است. مطالعات

قبلی کشورهای توسعه یافته نشان می‌دهد که سیستم تأمین اجتماعی می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر بازنشستگی داشته باشد و منجر به کاهش شدید نرخ مشارکت نیروی کار آنها در سنین واجد شرایط شود (Jun, 2020).

پرسش اصلی این است که آیا این روند، در کشورهای با درآمد متوسط، تکرار خواهد شد؟ بسیاری از این کشورها، به دلیل نرخ پایین باروری و امید به زندگی بالاتر، شاهد پیری سریع جمعیت هستند. این امر باعث فشار مالی بر سیستم بازنشستگی، کاهش چشم‌انداز حمایت خانواده و افزایش خطر فقر سالمندان می‌شود. اگر حمایت‌ها برای تأمین مالی بازنشستگی کافی نباشد، کارگران مسن‌تر ممکن است به دنبال حضور در بازار کار باشند. با وجود این، بازار کار در این کشورها، برای کارگران مزدبگیر مسن مطلوب نیست. این موضوع، چالشی جدی برای سیاست‌هایی است که به دنبال حفظ ثبات بازنشستگی و به حداقل رساندن فقر سالمندان هستند (Jun, 2020). نسبت وابستگی سالمندی (آن تعداد از افراد ۶۵ سال و بالاتر، به ازای هر ۱۰۰ نفر در سن کار) از ۱۱,۲ درصد در سال ۲۰۰۰ به ۲۰,۲ درصد در سال ۲۰۱۶ افزایش یافته و پیش‌بینی می‌شود که در سال ۲۰۲۵، به ۳۱,۷ درصد برسد (OECD, 2017).

تأمین اجتماعی با بیشتر برنامه‌های دولت تفاوت دارد؛ چرا که این برنامه، مالیات بر حقوق خاص خود را دارد. درآمد حاصل از این مالیات، به صورت وجوه امانی ویژه‌ای، سرمایه لازم برای پرداخت مزایا را تأمین مالی می‌کند. تأمین اجتماعی اساساً، برای این طراحی شده است که از نظر مالی خود کفا باشد؛ بدین معنی که درآمدهای حاصل از مالیات حقوق‌بگیران، هزینه را پوشش بدهد (استیگلیتز، ۱۳۹۷). با افزایش جمعیت جهان، بسیاری از دولت‌ها با موضوع نحوه تأمین درآمد بازنشستگی برای شهروندان درگیر شده‌اند. تحقیقات زیادی نشان می‌دهند که به علت افزایش جمعیت افراد مسن، برنامه‌های تأمین اجتماعی کشورها برای حمایت از سالمندان، پایداری کافی ندارند (Lee & Yamagata, 2003؛ Diamond & Orszag, 2006؛ Lankauskienė & Tvaronavičiene, 2012).

مطالعات پیشین نشان می‌دهد که تغییر از برنامه تأمین اجتماعی به سیستم بازنشستگی خصوصی، منافع رفاهی بلندمدت زیادی دارد. البته این نکته را هم باید در نظر داشت که این رویکردها در کوتاه‌مدت، ممکن است برای کارگران، عوارض جانبی داشته باشد (McKiernan, 2021).

منابع و اندوخته‌های سازمان تأمین اجتماعی، بیش از همه چیز، به ماهیت بیمه‌ای سازمان گره خورده است. در واقع، هر پرداختی به سازمان (حق بیمه)، مبنای ارائه خدمات به فرد بیمه شده خواهد بود. اما، سازمان تأمین اجتماعی، برای تداوم و استمرار توان ارائه خدمات، لازم است تا ارزش ذخایر شکل گرفته خود را افزایش دهد. به بیان دیگر، از منظر ضرورت پاسخ‌گویی به تعهدات آینده، لازم است تا وجوه در اختیار، به صورت متمرکز و با بهره‌گیری از هم‌افزایی در زمینه‌های مختلف سرمایه‌گذاری، مورد استفاده قرار گیرند. در ابتدا، جهت افزایش منابع درآمدی سازمان تأمین اجتماعی، باید زمینه‌ای به وجود آید که همه مشاغل، تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار گیرند. به زعم مک‌کیرنان، برآوردهای اخیر نشان می‌دهد که ۶۰ درصد از جمعیت شاغلان دنیا در اقتصاد غیررسمی کار می‌کنند و در برخی از مناطق دنیا، این آمار حتی به ۹۰ درصد هم می‌رسد (McKiernan, 2021). بنابراین، تأمین اجتماعی ابتدا باید سعی کند تمام مشاغل، اعم از رسمی و غیررسمی را تحت پوشش قرار دهد و با جمع‌آوری مبالغ حق بیمه، جهت حفظ و افزایش منابع سازمان، به امر سرمایه‌گذاری‌های داخلی و بین‌المللی روی آورد.

پیچاهود (Piachaud, 2020)، در پژوهشی با عنوان «گذشته، حال و آینده تأمین اجتماعی» بیان می‌کند که بیمه‌های اجتماعی، مزایای خود را دارند و در بسیاری از کشورها، از نظر سیاسی، جذاب بوده و مبنای پایدار برای توزیع مجدد درآمد بخش زیادی از مردم است. مسئله این است که آیا در آینده همان جذابیت را خواهد داشت، و یا اینکه از نظر سیاسی و اقتصادی، در آینده پایدار هستند؟

پژوهش حاضر به دنبال آینده‌پژوهی منابع درآمدی در سازمان تأمین اجتماعی است. تعاریف مختلفی از آینده‌پژوهی وجود دارد. کوتس^۱ (۱۹۸۵)، آینده‌پژوهی را فرایندی می‌داند که درک کاملی از نیروهای شکل‌دهنده آینده ارائه می‌دهد و باید در تدوین سیاست و تصمیم‌گیری، مورد استفاده قرار گیرد (Szpilko, 2020). در تعریفی دیگر، آینده‌پژوهی به این صورت توصیف شده است: آینده‌پژوهی، فرایندی سیستماتیک و مشارکتی است که به جمع‌آوری اطلاعات در رابطه با آینده و ایجاد چشم‌انداز میان‌مدت و بلندمدت می‌پردازد و هدف آن بسیج اقدامات مشترک است (Cuhls, 2020). همچنین، آینده‌پژوهی، فرایندی است که امکان دستیابی به

فرصت‌های بیشتر را برای سازمان فراهم می‌کند تا سازمان بتواند، با پیش‌بینی آینده و آماده‌سازی خود نسبت به آن، خطرات احتمالی را به حداقل برساند (Pulsiri & Thesenvitz, 2021). در این مطالعه، تلاش می‌شود تا پس از شناسایی پیشران‌های اثرگذار روی آینده منابع درآمدی سازمان تأمین اجتماعی، سناریوهای پژوهش توسعه یابد. برای شناسایی پیشران‌های پژوهش، مطالعه تحقیقات انجام شده، در رابطه با منابع درآمدی سازمان تأمین اجتماعی و همچنین آینده‌پژوهی، ضرورت دارد. مطالعه آینده و توجه به آن، همیشه مورد علاقه اندیشمندان و صاحب‌نظران در حوزه‌های مختلف بوده است. به‌صورت علمی و در مطالعات پژوهشی، آینده‌پژوهی و آینده‌نگری، اولین بار در حوزه فناوری، علی‌الخصوص فناوری‌های پیشرفته، مورد توجه قرار گرفت.

پژوهش ماستو^۱ (۱۹۹۴)، در مورد آینده فناوری‌های پیشرفته، نمونه‌ای از این مطالعات است. در بخش دولتی، امور نظامی (Burmaoglu & Saritas, 2017) و در اقتصاد، بخش نفت (احمدی و همکاران، ۱۳۹۹؛ محمودی، رحیمیان اصل و ملکی، ۱۴۰۰) و انرژی (Abas, Züttel, Remhof Borgschulte & Friedrichs, 2010؛ Kalair & Khan, 2015؛ Stančin, Mikulčić, Wang & Duić, 2020)، به میزان زیادی، مورد توجه اندیشمندان آینده‌پژوهی قرار گرفت. پژوهش‌های انجام شده در حوزه انرژی، روی جایگزین کردن منابع انرژی جدید با سوخت‌های فسیلی تحقیق کرده‌اند. به‌تدریج، آینده‌پژوهی و ابزارهای آن، مورد توجه صنایع مختلف و بخش‌های خدماتی قرار گرفت. از جمله حوزه‌هایی که اندیشمندان آینده‌پژوهی در صنعت مورد توجه قرار دادند، می‌توان به انرژی‌های نو، مسکن (Stephens, Whitehead & Burns & Grebler, Lux & Sunega, 2010؛ Belsky, 2009؛ Munro, 2005؛ Zhu, Liu, Tang, Qiu, Shen, Shu & Wu, 2016)، حمل‌ونقل (Hancock, Dominković, Bačeković, Pedersen & Krajačić, 2018؛ Nourbakhsh & Stewart, 2019)، نساجی (Kemper, Gloy & Gries, 2017)، سیمان (Xu, Cui, Li, Yang, Xu & Chen, 2015) و ... اشاره نمود. در حوزه خدمات هم، گردشگری و انواع حوزه‌های آن، مثل گردشگری مذهبی (ملکی و همکاران، ۱۳۹۸) و سلامت (Amodeo, 2010)، مورد بررسی آینده‌پژوهان قرار

گرفته است. این علاقه به رشته‌ها و حوزه‌های دیگری، چون حسابداری و مالی (کوشش و همکاران، ۱۳۹۹؛ پاینده، شهبازی و منطقی، ۱۴۰۰)، فرهنگ و سبک زندگی (Croucher, 2015)، علوم ورزشی (Ratten, 2010)، مدیریت دولتی و منابع انسانی (Stuart, Spencer, Bondarouk & Brewster, 2016؛ Delbridge, 2010)، McLachlan & Forde, 2016)، تسری یافته است. در این حوزه‌ها، به‌مرور زمان، گرایش به تحقیقات آینده‌پژوهی افزایش یافته است. برای مثال، در حوزه حسابداری، پژوهش‌هایی در زمینه آینده حسابرسی و آموزش حسابرسی انجام شده است (بهرامیان، رنجبر، احمدی و عابدینی، ۱۴۰۰). در امور مالی هم، بررسی آینده فناوری‌های جدید در حوزه مالی، مانند بلاک‌چین و فین‌تک (Nicoletti, Nicoletti & Weis, 2017؛ Mention, 2019؛ Das, 2019؛ Iqbal, Hussain, Munir, Hussain, Mehrban & Ashraf, 2021) با استقبال زیاد پژوهشگران روبه‌رو شده است.

۲. مروری بر ادبیات تحقیق

پژوهش حاضر، باتوجه به شکاف و کمبودی که در زمینه مطالعات آینده‌پژوهی در تأمین اجتماعی وجود دارد، به شناسایی و تحلیل پیش‌ران‌های مؤثر بر آینده منابع درآمدی سازمان تأمین اجتماعی در ایران پرداخته است. در ادامه، تحقیقات مرتبط با تأمین اجتماعی، آینده و روندهای آن ارائه شده است.

تری، هاو و دوین (Tri, Hau, Duyen, 2021) در پژوهشی، درباره نقش تأمین اجتماعی در پیشرفت اجتماعی ویتنام، بیان می‌کنند که در فرآیند یکپارچگی جهانی، هدف از اجرای تأمین اجتماعی در کشور ویتنام، نیروی محرکه‌ای برای توسعه پایدار و حفظ ثبات سیاسی-اجتماعی است. در طول دهه‌های گذشته، تأمین اجتماعی ویتنام، به ایجاد یک اقتصاد مردم‌محور در این کشور کمک کرده است. پیاده‌سازی تأمین اجتماعی در کشور ویتنام، به نتایج محسوسی دست یافته است. برای ارتقای تأمین اجتماعی به سوی جامعه پیشرفته و عدالت‌محور، محدودیت‌هایی وجود دارد که باید در آینده برطرف شود. این پژوهش به تحلیل وضعیت فعلی (نتایج و محدودیت‌های) نقش تأمین اجتماعی، جهت پیشرفت اجتماعی در فرآیند یکپارچه‌سازی بین‌المللی، در کشور ویتنام می‌پردازد، و از این طریق، به اجرای بسترهای علمی مناسب‌تر، برای بهبود سیستم تأمین اجتماعی و تضمین پیشرفت‌های اجتماعی کمک می‌کند.

یو و لی (Yu & Li, 2021) در پژوهش خود، در مورد تأثیر مخارج تأمین اجتماعی بر نابرابری درآمد و کاهش فقر روستایی در چین، بیان می‌کنند که یکی از اهداف اولیه تأمین اجتماعی، ارائه حمایت‌های مالی به افرادی است که فقیر محسوب می‌شوند و یا در معرض خطر فقر قرار دارند. براساس داده‌های کشور چین، که بیمه‌های اجتماعی، بیمه‌های حمایتی و رفاه اجتماعی کشور چین طی دوره زمانی ۱۹۷۸-۲۰۱۸ را شامل می‌شود، این پژوهش به بررسی تأثیر مخارج تأمین اجتماعی بر کاهش نابرابری درآمد و فقر روستایی، با استفاده از تحلیل هم‌جمعی می‌پردازد. یافته‌ها نشان داد که بین مخارج تأمین اجتماعی و شکاف درآمدی ساکنان شهری و روستایی، در بلندمدت، همبستگی مثبت وجود دارد، اما این اثر بسیار محدود است و نزدیک به ۹۹ درصد از تغییرات شکاف درآمدی شهری و روستایی از مشارکت خود آنها ناشی می‌شود. همچنین، خروجی پژوهش نشان داد که مخارج تأمین اجتماعی، به کاهش فقر مطلق روستایی کمک می‌کند. نهایتاً، پیشنهاد پژوهش این بود که مخارج تأمین اجتماعی و سیستم تأمین اجتماعی، باید به سمت عادلانه‌تر شدن حرکت کنند.

هولمز، پالمر، پالاسیوس و ساکچی (Holzmann, Palmer, Palacios, Sacchi, 2019) در پژوهشی، در مورد پیشرفت و چالش‌های طرح‌های بازنشستگی مشارکت معین غیرمالی^۱ تأمین اجتماعی، بیان می‌کنند که طرح‌های بازنشستگی مشارکت معین غیرمالی، در اواسط ۱۹۹۰، در تعدادی از کشورهای اروپایی (سوئد، لتونی، نروژ، لهستان و ایتالیا)، با موفقیت اجرا شد. رویکرد این طرح بر حق بیمه‌های پرداخت‌شده در طول مدت عمر استوار است. رویکرد بازنشستگی مشارکت معین غیرمالی قاعده‌مند، می‌تواند ریسک‌های ذاتی و اجتناب‌ناپذیر طرح‌های بازنشستگی (مانند ریسک‌های بازنشستگی و جمعیتی) را مدیریت و ثبات مالی ایجاد کند. این گزارش به بررسی طرح‌های مشارکت معین غیرمالی، الزامات و مزیت‌های آنها نسبت به طرح‌های غیرمالی مزایای معین^۲ و ابعاد فنی و تجربه کشورهای اجراکننده این طرحها می‌پردازد.

وگت (veghte, 2015)، در پژوهشی در مورد نابرابری اجتماعی، امنیت بازنشستگی و آینده تأمین اجتماعی، بیان می‌کند که تأمین اجتماعی، زیربنای

1. Nonfinancial Defined Contribution
 2. Nonfinancial Defined Benefit schemes

قرارداد اجتماعی اواسط قرن بیستم بود که منجر به رونق گسترده در سه دهه بعد از جنگ جهانی دوم شد. از دهه ۱۹۷۰، تغییرات اقتصادی و چرخش نئولیبرالی، در اقتصاد، بازار کار و سیاست‌های مالیاتی، باعث کاهش سهم نیروی کار از درآمد ملی و همچنین، سطوح نابرابری درآمد و ثروت شد. دهه‌ها رشد آهسته و نابرابر دستمزدها، باعث بحران درآمد بازنشستگی برای نیروی کار امروزی شده است. این امر، از طریق افزایش هزینه‌های مالیاتی برای پس اندازهای فردی، که خود باعث تشدید نابرابری می شود، قابل حل نیست.

بانک جهانی و سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (۲۰۰۷)، در پژوهشی با عنوان «بازنشستگی در یک نگاه»، در ۵۳ کشور جهان اقدام به بررسی طرح‌های مختلف سیستم‌های بازنشستگی نموده و از نرخ وابستگی و جایگزینی، به‌عنوان شاخصی برای مقایسه و تحلیل این سیستم‌ها استفاده کردند. این سازمان، همچنین اقدام به بررسی مواردی، از جمله سطح پوشش صندوق و امید به زندگی، در جامعه کرد و با مقایسه سیستم تأمین اجتماعی ایران با دنیا و در نظر گرفتن تغییرات جمعیتی، اصلاحاتی را برای تأمین اجتماعی ایران پیشنهاد کرد.

عنایتی، کردستانی و محمدی ملقرنی (۱۴۰۱) به ارائه الگوی ارزیابی پایداری مالی در سازمان تأمین اجتماعی پرداختند. این پژوهش در صدد است تا عوامل مؤثر بر پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی کشور را شناسایی کند و راهبردهایی برای بهبود پایداری مالی سازمان معرفی نماید. یافته‌ها نشان داد که عوامل جمعیتی، سطح اشتغال، حوادث قهری، تحریم‌های اقتصادی، مقاومت در برابر کنترل‌ها، نسبت پشتیبانی، سرمایه‌های انسانی و سیاست‌های بیمه‌ای، به‌عنوان عوامل تعیین‌کننده پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی به‌شمار می‌روند. همچنین، عوامل سیاسی-اقتصادی، بسترهای فرهنگی و سیاست‌گذاری بیمه‌ای، و مدیریت منابع‌مصارف، انتصاب مدیران، امنیت سرمایه‌گذاری، و انباشت بدهی دولت، پایداری مالی سازمان را تحت تأثیر قرار می‌دهند. محاسبات اکچوئری، نظام نظارتی، نظام چندلایه تأمین اجتماعی، فضای کسب‌وکار، اصلاح نظام بازنشستگی، اصلاح و بهسازی سیستم‌های تأمین مالی، مدیریت سرمایه‌گذاری، تفکیک وظایف نظام حمایتی-بیمه‌ای، یکپارچه‌سازی سیستم اطلاعاتی و اجرایی شدن تعهدات دولت به عنوان راهبردها، بر پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی، تأثیرگذار هستند. پایداری مالی سازمان، رفاه اجتماعی را بهبود می‌بخشد.

علی‌پور، بشکوه و کردستانی (۱۴۰۰) به شناسایی و ارائه الگوی چالش‌های سازمان تأمین اجتماعی در حوزه منابع و مصارف پرداختند. چالش‌های شناسایی شده در این پژوهش، شامل شرایط اقتصادی، شرایط زمینه‌ای و شرایط مداخله‌گرند. بررسی نتایج نشان داد که مؤلفه شرایط اقتصادی و اجتماعی، بر شرایط مداخله‌گر، تأثیر معنادار ندارد. مؤلفه شرایط زمینه‌ای، بر شرایط مداخله‌گر، تأثیر معنادار دارد. مؤلفه شرایط اقتصادی و اجتماعی بر عدم توازن منابع و مصارف در سازمان تأمین اجتماعی، تأثیر معنادار دارد. مؤلفه شرایط زمینه‌ای، بر عدم توازن منابع و مصارف در سازمان تأمین اجتماعی، تأثیر معنادار دارد. مؤلفه شرایط مداخله‌گر، بر عدم توازن منابع و مصارف در سازمان تأمین اجتماعی، تأثیر معنادار دارد.

جعفری‌نیا، حسن‌پور، وکیلی و کیوانفر (۱۳۹۹) به شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های جبران خدمات استراتژیک، در سطح مدیران ارشد سازمان تأمین اجتماعی پرداختند. از روش تحلیل تم (مضمون) برای تحلیل و تفسیر داده‌های به‌دست آمده از مصاحبه استفاده شد که در نهایت ۶ تم اصلی، شامل مبنای اصلی پرداخت، انگیزاننده‌های کوتاه‌مدت، انگیزاننده‌های بلندمدت، مزایای مدیریتی، دریافت غیرپایه‌ای و احترامات سازمانی و همچنین ۵۴ تم فرعی، بر مبنای تم‌های اصلی، شناسایی گردید.

کریم‌نژاد، نجف‌بیگی، دانش‌فرد و عالم تبریز (۱۳۹۸) پژوهشی، با هدف درک چگونگی الگوی حاکمیت مالی در سازمان تأمین اجتماعی ایران انجام دادند. براساس تحلیل داده‌ها و الگوی پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که ثبات مالی، به‌منظور حفظ توانایی پاسخ‌گویی سازمان تأمین اجتماعی در قبال ذی‌نفعان، ضرورتی است که با استفاده از راهبردهایی، همچون دوراندیشی، مشارکت اثربخش و شفافیت، قابل احصا است.

مدیری و حدادی نیاسر (۱۳۹۴) به شناخت و بررسی ملاحظات پدافند غیرعامل، در برابر آسیب‌های فناوری اطلاعات سازمان تأمین اجتماعی، با متغیر مستقل ملاحظات پدافند غیرعامل و متغیر وابسته آسیب‌های فناوری اطلاعات پرداختند. تحلیل داده‌ها با روش توصیفی و استنباطی و رتبه‌بندی مؤلفه‌ها با آزمون فریدمن انجام شد. بر مبنای نتایج پژوهش، ملاحظات پدافند غیرعامل، در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات سازمان تأمین اجتماعی، شامل دو دسته ملاحظات فناورانه و مدیریتی است.

ملا محمدی و مستوفی (۱۳۹۳) به بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت سازمان تأمین اجتماعی، در برقراری مستمری بازنشستگی پرداختند. یافته‌های پژوهش بیانگر آن

است که ۸۵/۷ درصد نمونه‌های بررسی‌شده، بیش از ۴۰ سال سابقه کار داشته‌اند و ۶۷ درصد آنان سطح سواد مناسبی ندارند. همچنین، نتایج تحقیق نشان داد که مهم‌ترین عوامل مؤثر در برقراری مستمری بازنشستگی، به ترتیب اولویت، عبارت‌اند از: برنامه‌های حمایت از کارگران، رفتار بیمه‌ای کارفرما، آموزش و اطلاع‌رسانی قوانین سازمان تأمین اجتماعی، قوانین سازمان تأمین اجتماعی و توان اقتصادی بیمه شده و کارفرما.

مطالعات آینده‌پژوهی در حوزه‌های مختلف انجام شده است. اولین پژوهش‌ها، بیشتر به دنبال شناسایی روندها، پیش‌ران‌ها و آینده فناوری‌های جدید بودند. این پژوهش‌ها، در ادامه، در صنایع و فناوری‌های متوسط، مثل خودرو، مسکن، حمل‌ونقل، نساجی و سیمان، هم انجام شد. انرژی، علی‌الخصوص انرژی‌های پاک، یکی دیگر از حوزه‌هایی است که مورد اقبال بسیار محققان آینده‌پژوهی و آینده‌نگاری بوده است.

حوزه فرهنگ و مناسبات اجتماعی، یکی از بخش‌هایی است که مطالعات آینده‌پژوهی زیادی در آن انجام شده است. گردشگری، گردشگری مذهبی و گردشگری سلامت از حوزه‌هایی هستند که مورد توجه پژوهشگران آینده‌نگاری بوده‌اند. در سال‌های اخیر، مطالعات آینده‌پژوهی به حوزه مالی، علی‌الخصوص نقش فناوری‌های دیجیتال مثل فین تک و بلاک چین، نیز پرداخته‌اند.

تأمین اجتماعی از جمله حوزه‌هایی است که اغلب مطالعات انجام‌شده در آن، بیشتر با رویکرد گذشته‌نگر و حال‌نگر انجام شده است و نظام‌های تأمین اجتماعی، متغیرهای آن و نقش این متغیرها در زمان حال، مورد تأکید قرار گرفته است. تفاوت پژوهش حاضر، با مطالعات قبلی، در رویکرد آینده‌نگرانه تحقیق به متغیر منابع درآمدی تأمین اجتماعی است. با شناخت و تحلیل پیش‌ران‌های مؤثر بر منابع درآمدی تأمین اجتماعی، می‌توان به شناخت و تحلیل آینده منابع درآمدی سازمان تأمین اجتماعی اقدام کرد.

۳. روش‌شناسی و روش تحقیق

پژوهش حاضر، از حیث بنیان فلسفی، پراگماتیستی، از جهت هدف، اکتشافی و از منظر جهت‌گیری، کاربردی-توسعه‌ای است. مطالعات پراگماتیستی از روش‌های کیفی و کمی، در کنار هم، برای بررسی و حل مسئله استفاده می‌کنند. در این

پژوهش از روش‌های مختلف کیفی و کمی، در کنار هم، استفاده شده است. در پژوهش حاضر، عوامل و پیشران‌ها از مدل یا چارچوب مشخصی در ادبیات استخراج نشده‌اند، بلکه این عوامل با روش کیفی تحلیل تم، که مبتنی بر مصاحبه است، به دست آمده‌اند. در این مطالعه، چارچوب خاصی، مبتنی بر روش‌های کیفی و کمی، برای شناسایی و تحلیل پیشران‌ها، توسعه یافته است. این چارچوب، به صورت مرحله‌به‌مرحله، پیشران‌ها را شناسایی، غربال و اولویت‌بندی کرده است. برای اولویت‌بندی پیشران‌ها، روش کوپراس، از طریق ترکیب با شبکه جهانی کسب‌وکار، توسعه یافته است. همچنین، تحقیق فعلی، از جهت جمع‌آوری داده‌ها، مطالعه‌ای میدانی است و روش‌شناسی آن آمیخته است. در مطالعات میدانی از ابزار مصاحبه و پرسش‌نامه، برای گردآوری داده‌ها استفاده می‌شود. تحقیقات آمیخته، از فنون کیفی و کمی برای تحلیل استفاده می‌کنند. در این پژوهش، روش‌ها به صورت متوالی و پشت سر هم به کار گرفته شده‌اند. در این مطالعه، از فنون تحلیل تم، آزمون آماری بینم، بهترین-بدترین و کوپراس توسعه یافته برای تحلیل داده‌ها، استفاده شده است. فنون آزمون آماری بینم، بهترین-بدترین و کوپراس توسعه یافته، کمی هستند و روش تحلیل تم، ماهیت کیفی دارد. جامعه نظری پژوهش، مشتمل بر مدیران و کارشناسان ارشد سازمان تأمین اجتماعی در معاونت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری، توسعه مدیریت و منابع انسانی و برنامه‌ریزی مالی و پشتیبانی و استادان دانشگاه در حوزه تأمین اجتماعی است. نمونه‌گیری براساس تخصص خبرگان در حوزه تأمین اجتماعی و منابع درآمدی آن انجام شد و ۱۵ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ملاک انتخاب حجم نمونه در این پژوهش، اشباع نظری است. ابزارهای جمع‌آوری داده در این پژوهش، مصاحبه و پرسش‌نامه (پرسش‌نامه خبره‌سنجی، پرسش‌نامه مقایسه زوجی بهترین-بدترین و پرسش‌نامه اولویت‌سنجی کوپراس) هستند. روش تحلیل تم، مبتنی بر مصاحبه بوده و فنون آزمون آماری بینم و کوپراس توسعه یافته، روی گردآوری پرسش‌نامه تمرکز دارند. علت استاده از آزمون آماری بینم، نرمال نبودن داده‌ها است. آزمون آماری بینم، یک آزمون غیرپارامتریک است.

میزان اهمیت پیشران‌های کلیدی با نظر خبرگان مشخص شد. پرسش‌نامه خبره‌سنجی، مبتنی بر مصاحبه‌های انجام شده با خبرگان بوده و دارای روایی محتوا است. علاوه بر این، با استفاده از روش لاوشه و اخذ نظر از خبرگان، اعتبار و روایی

محتوایی عوامل تأیید شد. در حقیقت، ورودی پرسش‌نامه خبره‌سنجی، پیش‌ران‌هایی هستند که از تحلیل تم به‌دست آمده‌اند و خود پرسش‌نامه هم، مورد تأیید خبرگان قرار گرفت. پرسش‌نامه دوم به روش کوپراس توسعه‌یافته مربوط می‌شود که استاندارد بوده و روایی آن، تضمین است. البته این نکته را باید در نظر گرفت که ورودی این روش‌ها، خروجی غربال با آزمون آماری بینم است. در حقیقت، ورودی پرسش‌نامه کوپراس توسعه‌یافته، عوامل مهم‌تر بوده و از نظر خبرگان، مهم تشخیص داده شده و طبیعی است که این پرسش‌نامه‌ها، روایی به‌مراتب بیشتری نسبت به پرسش‌نامه خبره‌سنجی داشته باشند. همچنین، این نکته را باید در نظر گرفت که شاخص‌های ارزیابی در تکنیک کوپراس توسعه‌یافته، از روش شبکه جهانی کسب‌وکار استخراج^۱ شده‌اند که یکی از قدرتمندترین رویکردهای تحلیل پیش‌ران‌ها در آینده پژوهی است. پرسش‌نامه مقایسه زوجی بهترین-بدترین هم، دارای روایی مناسب بود. شاخص‌های این پرسش‌نامه، مبتنی بر رویکرد معتبر شبکه جهانی کسب‌وکار بودند که روایی پرسش‌نامه را تضمین کرد.

پایایی پرسش‌نامه‌های خبره‌سنجی، با آزمون آماری ویلکاکسون سنجیده شد؛ به این صورت که پرسش‌نامه‌های خبره‌سنجی، در دو مرحله توزیع شد و نتایج نشان داد که همبستگی بالایی بین دو مرحله وجود دارد. ضریب معناداری برای آزمون ویلکاکسون، بالای پنج درصد بود که به معنای تأیید فرضیه صفر است. فرضیه صفر بیانگر شباهت نتایج دو مرحله توزیع پرسش‌نامه است. به‌علت مناسب بودن تعداد خبرگان (۱۵ خبره) و تعداد پیش‌ران‌ها (۱۳ پیش‌ران)، پرسش‌نامه کوپراس توسعه‌یافته دارای سازگاری و پایایی است. در فنون تصمیم‌گیری، افزایش بیش از اندازه عوامل و خبرگان باعث ناسازگاری نتایج می‌شود. در این پژوهش، تعداد خبرگان برابر با ۱۵ نفر بود که برای تکنیک‌های تصمیم‌گیری، عدد بسیار مطلوبی است. همچنین، تعداد پیش‌ران‌های ورودی کوپراس توسعه‌یافته برابر ۱۳ بود که عدد مناسبی است. برای افزایش پایایی پرسش‌نامه کوپراس توسعه‌یافته، غربالگری (پرسش‌نامه خبره‌سنجی و آزمون آماری بینم) روی پیش‌ران‌های پژوهش انجام شد تا تعداد آنها، به میزان قابل توجهی کاهش یابد. تعداد پیش‌ران‌های اولیه در ابتدا، ۳۵ مورد بود که پس از غربال آماری با آزمون بینم، به ۱۳ عدد رسید. پرسش‌نامه

مقایسه زوجی بهترین-بدترین هم، به دلیل نرخ ناسازگاری کمتر از ۰/۱، واجد پایایی مطلوب بود.

مراحل تحقیق حاضر عبارت‌اند از:

۱. مصاحبه با خبرگان در زمینه منابع درآمدی سازمان تأمین اجتماعی و تحلیل تم، برای شناسایی پیشران‌های کلیدی مؤثر بر آینده منابع درآمدی سازمان تأمین اجتماعی ایران؛

۲. غربال پیشران‌های کلیدی، پژوهش با استفاده از آزمون آماری بینم؛

۳. تحلیل پیشران‌های مؤثر بر آینده منابع درآمدی سازمان تأمین اجتماعی، با به‌کارگیری تکنیک کوپراس توسعه‌یافته؛

۴. ارائه پیشنهادها و راهکارهای پژوهش، براساس پیشران‌های اولویت‌دار؛

در این پژوهش از تحلیل تم، برای بررسی مصاحبه‌های خبرگان، به‌منظور استخراج پیشران‌های پژوهش استفاده شد. تحقیق حاضر، به دلیل ماهیت اکتشافی، فاقد چارچوب نظری و مدل ازپیش تعیین شده بود. پیشران‌های پژوهش از طریق مصاحبه با خبرگان و ابزار تحلیل تم به‌دست آمد. چارچوب نظری پژوهش با استفاده از تحلیل تم به‌دست آمد و در مراحل بعدی، با به‌کارگیری فنون کمی، مورد ارزیابی قرار گرفته و تقویت شد. اعتبار تم‌های پژوهش، با استفاده از شاخص‌های قابلیت اعتماد گوبا و لینکلن، مورد تأیید قرار گرفت. این شاخص‌ها عبارت‌اند از: قابلیت اعتبار، قابلیت انتقال، قابلیت تأیید و اطمینان‌پذیری. برای سنجش پایایی از ضریب توافق کاپا کوهن استفاده شد. این ضریب به‌دنبال سنجش توافق دو کدگذار در مورد تم‌های پژوهش است. ضریب کاپا در این پژوهش حدود ۸۵ درصد بود که مقدار مطلوبی است. تحلیل تم یک روش کیفی است که برای استخراج عوامل اصلی و فرعی از مصاحبه‌ها استفاده می‌کند. مراحل تحلیل تم عبارت است از (Braun & Clarke, 2006):

مرحله ۱: آشنایی با داده‌ها؛ برای اینکه پژوهشگر با عمق و گستره محتوایی داده‌ها آشنا شود، ضرورت دارد که خود را تا اندازه‌ای در آنها غوطه‌ور سازد. غوطه‌ور شدن در داده‌ها، معمولاً شامل بازخوانی مکرر داده‌ها و خوانش داده‌ها به صورت فعال (یعنی جستجوی معانی و الگوها) است.

مرحله ۲: ایجاد کدهای اولیه؛ مرحله دوم زمانی آغاز می‌شود که پژوهشگر، داده‌ها را خوانده و با آنها آشنایی پیدا کرده است. این مرحله شامل ایجاد کدهای

اولیه از داده‌ها است. کدها یک ویژگی داده‌ها را معرفی می‌نمایند که به نظر تحلیل‌گر جالب می‌رسد. داده‌های کدگذاری شده، از واحدهای تحلیل (تم‌ها)، متمایز هستند.

مرحله ۳: جستجوی تم‌ها؛ این مرحله شامل طبقه‌بندی کدهای مختلف، در قالب تم‌های بالقوه، و مرتب کردن همه خلاصه‌داده‌های کدگذاری شده در قالب تم‌های مشخص شده است. در واقع پژوهشگر، تحلیل کدهای خود را آغاز کرده و در نظر می‌گیرد که چگونه کدهای مختلف می‌توانند، برای ایجاد یک تم کلی تلفیق شوند. در این مرحله، برخی از کدهای اولیه، تم‌های اصلی را شکل می‌دهند، درحالی‌که برخی دیگر تم‌های فرعی را شکل داده، و بقیه نیز حذف می‌شوند.

مرحله ۴: بازبینی تم‌ها؛ مرحله چهارم زمانی آغاز می‌شود که محقق، مجموعه‌ای از تم‌ها را ایجاد کرده و آنها را مورد بازنگری قرار می‌دهد. این مرحله، شامل دو مرحله بازنگری و پالایش تم‌ها است. مرحله اول شامل بازنگری در سطح خلاصه‌های کدگذاری شده است. در مرحله دوم، اعتبار تم‌ها، در رابطه با مجموعه داده‌ها در نظر گرفته می‌شود. اگر نقشه تم به خوبی کار کند، آنگاه می‌توان به گام بعدی رفت. اما، چنانچه نقشه به خوبی، با مجموعه داده‌ها، هم‌خوانی نداشته باشد، پژوهشگر باید بازگردد و کدگذاری خود را تا زمانی که یک نقشه تم مطلوب ایجاد شود، ادامه دهد.

مرحله ۵: تعریف و نام‌گذاری تم‌ها؛ مرحله پنجم زمانی شروع می‌شود که یک نقشه مطلوب از تم‌ها وجود داشته باشد. پژوهشگر در این مرحله، تم‌هایی را که برای تحلیل ارائه کرده، تعریف کرده و مورد بازنگری مجدد قرار می‌دهد؛ سپس داده‌های داخل آنها را تحلیل می‌کند. از طریق تعریف و بازنگری کردن، ماهیت آن چیزی که یک تم در مورد آن بحث می‌کند، مشخص شده و تعیین می‌گردد که هر تم، کدام جنبه از داده‌ها را در خود دارد.

مرحله ۶: تهیه گزارش؛ مرحله ششم زمانی شروع می‌شود که محقق، مجموعه‌ای از تم‌های کاملاً آبدیده در اختیار داشته باشد. این مرحله شامل تحلیل پایانی و نگارش گزارش است.

در این پژوهش، برای تحلیل و رتبه‌بندی پیش‌ران‌های پژوهش، از روش کوپراس توسعه‌یافته استفاده شد. روش کوپراس شامل ۷ مرحله است. مراحل این روش به شرح زیر است:

گام اول: ماتریس تصمیم براساس شاخص‌ها تشکیل می‌شود.

گام دوم: محاسبه وزن شاخص‌ها بر مبنای یکی از فنون وزن‌دهی. در اینجا از روش بهترین-بدترین برای محاسبه وزن شاخص‌ها (تخصص خبرگان، قطعیت و اهمیت) استفاده شد.

گام سوم: نرمال‌سازی ماتریس تصمیم‌گیری بر مبنای رابطه زیر:

$$d_{ij} = \frac{q_i}{\sum_{j=1}^n x_{ij}} x_{ij} \quad (1)$$

که در اینجا q_i وزن شاخص i ام است و x_{ij} مقدار هر گزینه، به ازای هر شاخص:

$$\sum_{j=1}^n d_{ij} \quad (2)$$

گام چهارم: محاسبه مجموع وزن شاخص نرمال‌شده توصیف‌کننده گزینه‌ها؛ گزینه‌هایی که با شاخص‌های مثبت محاسبه می‌شوند، با s_{j+} و گزینه‌هایی که با شاخص‌های منفی سنجیده می‌شوند، با s_{j-} نشان داده می‌شوند. مجموع s_{j+} و s_{j-} براساس فرمول زیر به دست می‌آید:

$$s_{j+} = \sum_{z_i=+} d_{ij} \quad (3)$$

$$s_{j-} = \sum_{z_i=-} d_{ij} \quad (4)$$

گام پنجم: اولویت‌بندی مقایسه‌ای گزینه‌هایی که براساس شاخص‌های مثبت و منفی محاسبه می‌شوند؛ اهمیت نسبی Q_j از هر گزینه A_j طبق فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$Q_j = s_{j+} + \frac{\sum_{j=1}^n s_{j-}}{s_{j-} - \sum_{j=1}^n \frac{1}{s_j}} \quad (5)$$

گام ششم: اولویت‌بندی گزینه‌ها بر مبنای Q_j ؛ هرچه مقدار Q_j بزرگتر باشد، نشانگر رتبه بالاتر آن گزینه در اولویت‌بندی است. گزینه‌ای که بهترین حالت ممکن را دارد یا به عبارتی، گزینه ایدئال است، همیشه بیشترین مقدار را دارد.

گام هفتم: مرحله نهایی، تعیین گزینه‌ای است که بهترین وضعیت را در بین شاخص‌ها دارد که با افزایش یا کاهش رتبه هر گزینه، درجه اولویت آن نیز، افزایش یا کاهش می‌یابد. گزینه‌هایی که بهترین وضعیت را به لحاظ شاخص داشته باشند، با

بیشترین درجه اهمیت N_j مشخص می‌شوند که N_j برابر با ۱۰۰ درصد است. مقدار کلی درجه اهمیت هر شاخص که محاسبه می‌شود، از ۰ تا ۱۰۰ درصد است که در میان این دامنه، بهترین و بدترین گزینه مشخص می‌شوند. درجه اهمیت هر N_j از گزینه A_j ، براساس فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$N_j = \frac{Q_j}{Q_{max}} \times 100 \quad (۶)$$

در این رابطه، Q_j درجه اهمیت هر گزینه است و Q_{max} بیشترین مقداری است که گزینه ایدئال به خود تخصیص داده است (Stefano, Casarotto Filho, Vergara & da Rocha, 2015).

در این پژوهش، برای تحلیل پیش‌ران‌ها، شاخص‌های رویکرد شبکه جهانی کسب‌وکار^۱ استفاده می‌شود. این شاخص‌ها عبارت‌اند از: میزان تخصص خبرگان در مورد پیش‌ران موردنظر، اهمیت هر پیش‌ران در باب شکل‌دهی به آینده و میزان قطعیت هر پیش‌ران، رویکرد شبکه جهانی کسب‌وکار یکی از روش‌های مقبول برای تدوین سناریوها است. پایه‌گذار اصلی این رویکرد شوارتز^۲، دبیر کل شبکه جهانی کسب‌وکار است.

۴. یافته‌های پژوهش

پیش‌ران‌های کلیدی پژوهش از طریق مصاحبه با خبرگان استخراج شدند. مصاحبه‌ها، با به‌کارگیری تکنیک تحلیل تم، بررسی شد. پیش‌ران‌ها در قالب تم‌های اصلی، دسته‌های مفهومی و کدهای مربوط به آنها در جدول زیر آورده شده است. هر پیش‌ران از چند پیش‌ران فرعی تشکیل شده است. پژوهشگر، بعد از مصاحبه با خبرگان، به تحلیل مفهومی آنها اقدام می‌کند. ارزیابی دقیق این مصاحبه‌ها، سبب استخراج تم‌ها و دسته‌های مفهومی مربوط به هر تم می‌شود. محقق، برای شفاف‌سازی و شناسایی تم‌ها و دسته‌های مفهومی مربوط به آنها، از کدگذاری استفاده کرده است. هر یک از مصاحبه‌شوندگان با حرف E نمایش داده می‌شوند و قبل از حرف بزرگ E، شماره جمله مربوط به یک مصاحبه‌شونده مد نظر است. برای

-
1. Global Business Network
 2. Schwartz

نمونه کد E3۲، یعنی جمله دوم، مربوط به مصاحبه‌شونده سوم. در ادامه، تم‌ها و دسته‌های مفهومی تحقیق ارائه می‌شوند. ۳۵ پیشران فرعی در قالب هشت پیشران اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی، ساختاری، مالی و سرمایه‌گذاری، سیاست‌گذاری، بازاریابی، محیطی و قانونی طبقه‌بندی شدند.

جدول ۱. پیشران‌های کلیدی تحقیق

پیشران‌های اصلی (تم‌های اصلی)	پیشران‌های فرعی (دسته‌های مفهومی)	کدهای مربوط به هر پیشران
پیشران‌های اقتصادی	فضای کسب‌وکار	{1E3} و {2E4} و {3E6}
	تحریم‌های خارجی	{2E8} و {6E9}
	سودآوری صنایع و کسب‌وکارها	{2E10} و {7E9}
	وضعیت درآمدهای دولت	{1E10} و {4E9}
	تورم و اینرسی تورم	{10E6} و {7E4}
	فرار سرمایه	{7E1} و {7E3}
	شدت رقابت	{10E4} و {10E9}
پیشران‌های اجتماعی-فرهنگی	هرم سنی جمعیت	{4E7} و {7E8} و {6E10}
	مهاجرت نیروی کار متخصص جوان	{3E5} و {1E4}
	نگرش مردم نسبت به بیمه	{4E5} و {1E6}
	فرهنگ پاسخ‌گویی و مشتری‌مداری سازمان تأمین اجتماعی	{2E6} و {6E8}
پیشران‌های ساختاری	برنامه‌های راهبردی تأمین اجتماعی	{3E4} و {5E9} و {5E10}
	برنامه‌ها و سیاست‌های عزل و نصب مدیران تأمین اجتماعی و استخدام کارشناسان	{1E1} و {1E5} و {9E9}
	چابکی ساختار سازمانی تأمین اجتماعی در برابر تغییرات محیطی	{3E7} و {3E1} و {4E4}
	میزان استفاده از سیستم‌های فناوری اطلاعات مثل هوش کسب‌وکار	{2E1} و {3E2} و {7E10}
پیشران‌های مالی و سرمایه‌گذاری	شیوه حکمرانی هلدینگ‌های تأمین اجتماعی	{2E5} و {2E2} و {4E8}
	سیاست‌ها و استراتژی‌های سرمایه‌گذاری صندوق‌های تأمین اجتماعی	{2E3} و {3E8} و {4E6}
	میزان توجه به علایق ذی‌نفعان در تصمیمات سرمایه‌گذاری و مالی	{1E8} و {1E2} و {7E7}

پیش‌ران‌های اصلی (تم‌های اصلی)	پیش‌ران‌های فرعی (دسته‌های مفهومی)	کدهای مربوط به هر پیش‌ران
	گشودگی سازمان نسبت به تجربیات نهادها و سازمان‌های خارجی در حوزه مالی و سرمایه‌گذاری	{3E10} و {2E7} و {5E8}
	میزان استفاده از رویکرد داده‌محور به سرمایه‌گذاری در عوض نگاه سنتی	{6E7}، {3E3} و {1E7}
	میزان استفاده از ظرفیت فین‌تک‌ها و نوآوری‌های آنها برای تأمین مالی و سرمایه‌گذاری	{2E9} و {6E3}
پیش‌ران‌های سیاست‌گذاری	برنامه‌های دولت در مورد نحوه جبران بدهی‌های خود به تأمین اجتماعی	{8E9}، {5E8} و {4E10}
	نوع ارتباط دولت با تأمین اجتماعی و صندوق‌های تأمین اجتماعی	{5E7}، {5E4} و {3E9}
	سیاست‌های دولت در مورد هلدینگ‌های تأمین اجتماعی	{5E6}، {6E5} و {3E6}
پیش‌ران‌های بازاریابی	ماهیت تصویرسازی سازمان تأمین اجتماعی از خود و فعالیت‌های آن	{4E2} و {1E9}
	مسئولیت اجتماعی سازمان تأمین اجتماعی	{8E7}، {3E1} و {2E6}
	سیاست‌ها و استراتژی‌های بازاریابی سازمان برای افزایش نفوذپذیری بیمه	{5E5}، {6E4} و {4E10}
	تنوع خدمات سازمان تأمین اجتماعی	{6E9}، {6E6} و {4E3} و {4E1}
پیش‌ران‌های محیطی	شیوع بیماری‌های فراگیر مثل پاندمی کرونا	{8E6} و {7E4}
	بحران‌های مالی و اقتصادی	{5E3} و {5E1}
	تغییرات فناورانه	{9E8} و {9E4} و {5E2}
	بحران‌های ناشی از تهدیدات زیست‌محیطی	{11E9}، {11E6} و {8E3}
پیش‌ران‌های قانونی	قوانین مربوط به بازنشستگی و مشاغل	{7E6} و {6E3}
	میزان همسویی نهادها و وزارتخانه‌های دولتی با سازمان تأمین اجتماعی در اجرای قوانین و آئین‌نامه‌ها	{8E8} و {8E4} و {6E1}
	رویکرد سازمان و نهادهای ذی‌نفع به قانون‌گذاری	{9E6}، {7E3} و {6E2}

در ادامه، ۳۵ پیش‌ران استخراج‌شده با توزیع پرسش‌نامه خبره‌سنجی و آزمون آماری بینم غربال شدند. پرسش‌نامه‌ها در دو مرحله توزیع شد و از آزمون آماری بینم، برای تحلیل داده‌های پرسش‌نامه‌ها استفاده شد. خروجی آزمون آماری بینم بیانگر حذف ۲۲ پیش‌ران و تأیید نهایی ۱۳ پیش‌ران برای اولویت‌بندی با کوپراس بود. خروجی آزمون آماری بینم، برای ۱۳ پیش‌ران تأییدشده در مرحله دوم، در جدول زیر آورده شده است.

جدول ۲: خروجی آزمون آماری بینم برای پیش‌ران‌های نهایی

		فرضیات	نسبت‌های مشاهده‌شده	نسبت آزمون	ضریب معناداری	فرضیات
وضعیت درآمدهای دولت	گروه اول	≤ 3	1	.07	.50	.001
	گروه دوم	> 3	14	.93		
	جمع		15	1.00		
هرم سنی جمعیت	گروه اول	≤ 3	0	.00	.50	.000
	گروه دوم	> 3	15	1.00		
	جمع		15	1.00		
فرهنگ پاسخ‌گویی و مشتری‌مداری سازمان تأمین اجتماعی	گروه اول	≤ 3	2	.13	.50	.007
	گروه دوم	> 3	13	.87		
	جمع		15	1.00		
چابکی ساختار سازمانی تأمین اجتماعی در برابر تغییرات محیطی	گروه اول	≤ 3	0	.00	.50	.000
	گروه دوم	> 3	15	1.00		
	جمع		15	1.00		
میزان استفاده از سیستم‌های فناوری اطلاعات مثل هوش کسب‌وکار	گروه اول	≤ 3	2	.13	.50	.007
	گروه دوم	> 3	13	.87		
	جمع		15	1.00		
شیوه حکمرانی هلدینگ‌های تأمین اجتماعی	گروه اول	≤ 3	1	.07	.50	.001
	گروه دوم	> 3	14	.93		
	جمع		15	1.00		
میزان استفاده از ظرفیت فین‌تک‌ها و نوآوری‌های آنها برای تأمین مالی و سرمایه‌گذاری	گروه اول	≤ 3	1	.07	.50	.001
	گروه دوم	> 3	14	.93		
	جمع		15	1.00		

فرضیات	ضریب معناداری	نسبت آزمون	نسبت‌های مشاهده شده	فرضیات
برنامه‌های دولت در مورد نحوه جبران بدهی‌های خود به تأمین اجتماعی	گروه اول	≤ 3	0	.00
	گروه دوم	> 3	15	1.00
	جمع		15	1.00
سیاست‌ها و استراتژی‌های بازاریابی سازمان برای افزایش نفوذپذیری بیمه	گروه اول	≤ 3	1	.07
	گروه دوم	> 3	14	.93
	جمع		15	1.00
شیوع بیماری‌های فراگیر مثل پاندمی کرونا	گروه اول	≤ 3	2	.13
	گروه دوم	> 3	13	.87
	جمع		15	1.00
بحران‌های ناشی از تهدیدات زیست‌محیطی	گروه اول	≤ 3	2	.13
	گروه دوم	> 3	13	.87
	جمع		15	1.00
قوانین مربوط به بازنشستگی و مشاغل	گروه اول	≤ 3	2	.13
	گروه دوم	> 3	13	.87
	جمع		15	1.00
میزان همسویی نهادها و وزارتخانه‌های دولتی با سازمان تأمین اجتماعی در اجرای قوانین و آئین‌نامه‌ها	گروه اول	≤ 3	0	.00
	گروه دوم	> 3	15	1.00
	جمع		15	1.00

برای اولویت‌بندی پیش‌ران‌ها، با توجه به شاخص‌های ارزیابی پیش‌ران‌ها (شدت اهمیت، میزان قطعیت و میزان تخصص خبرگان)، تکنیک کوپراس مورد استفاده قرار گرفت. شاخص‌های ارزیابی پیش‌ران‌ها از رویکرد شبکه جهانی کسب‌وکار به‌دست آمد. قبل از اولویت‌بندی، باید وزن شاخص‌ها مشخص شود. بدین منظور از تکنیک بهترین‌بدترین استفاده شد. وزن شاخص‌ها عبارت بود از: شاخص تخصص خبرگان (۰/۲۴)، شاخص اهمیت (۰/۳۶) و شاخص قطعیت (۰/۴).

از بین این شاخص‌ها، شاخص میزان قطعیت، یک شاخص منفی است؛ یعنی هر چه قطعیت پیش‌رانی بیشتر باشد، اهمیت آن شاخص، برای پیش‌بینی آینده، کمتر خواهد بود. در صورتی که دو شاخص شدت اهمیت و میزان تخصص خبرگان، شاخص‌های مثبت هستند؛ یعنی هر چه مقدار گزینه‌ای در این شاخص‌ها بیشتر

باشد، آن پیشران، برای پیش‌بینی آینده، مناسب‌تر خواهد بود. در این بخش، نوبت به تعیین اولویت پیشران‌ها، با استفاده از این شاخص‌ها می‌رسد.

جدول ۳، ماتریس میانگین نظر ۱۵ خبره را در مورد اهمیت سیزده پیشران نهایی نشان می‌دهد. خبرگان نظرات خود را در یک طیف ۱۰ تایی، از اهمیت خیلی کم تا خیلی زیاد، در مورد پیشران‌ها بر مبنای شاخص‌های سه‌گانه بیان کردند. در پایان، نظرات خبرگان با استفاده از میانگین حسابی ادغام شد. جدول ۳، میانگین نظرات خبرگان در مورد پیشران‌ها را بر اساس شاخص‌های سه‌گانه نشان می‌دهد.

جدول ۳: ماتریس میانگین نظرات خبرگان

پیشران‌ها	شدت اهمیت	میزان قطعیت	میزان تخصص خبرگان
وضعیت درآمدهای دولت	۸/۹۶	۵/۶۴	۹/۲۵
هرم سنی جمعیت	۷/۰۲	۵/۲۲	۶/۸۹
فرهنگ پاسخ‌گویی و مشتری‌مداری سازمان تأمین اجتماعی	۶/۴۲	۴/۸۹	۷/۶۷
چابکی ساختار سازمانی تأمین اجتماعی در برابر تغییرات محیطی	۷/۱۱	۴/۵۹	۷/۲۸
میزان استفاده از سیستم‌های فناوری اطلاعات مثل هوش کسب‌وکار	۷/۸۵	۵/۶۳	۸/۲۳
شیوه حکمرانی هلدینگ‌های تأمین اجتماعی	۸/۹۴	۶/۱۵	۹/۵۴
میزان استفاده از ظرفیت فین‌تک‌ها و نوآوری‌های آنها برای تأمین مالی و سرمایه‌گذاری	۸/۷۸	۳/۵۹	۹/۲۳
برنامه‌های دولت در مورد نحوه جبران بدهی‌های خود به تأمین اجتماعی	۸/۴۵	۳/۵۲	۸/۷۹
سیاست‌ها و استراتژی‌های بازاریابی سازمان برای افزایش نفوذپذیری بیمه	۶/۱۵	۷/۱۵	۵/۸۲
شیوع بیماری‌های فراگیر مثل پاندمی کرونا	۶/۹۶	۵/۶۸	۵/۱۴
بحران‌های ناشی از تهدیدات زیست‌محیطی	۵/۳۲	۷/۷	۶/۰۱
قوانین مربوط به بازنشستگی و مشاغل	۷/۱۹	۶/۰۵	۴/۸۹
میزان همسویی نهادها و وزارتخانه‌های دولتی با سازمان تأمین اجتماعی در اجرای قوانین و آئین‌نامه‌ها	۷/۱۷	۶/۴۴	۶/۱
جمع ستونی	۹۶/۳۲	۷۲/۲۵	۹۴/۸۴

میانگین نظر خبرگان برای هر پیش‌ران، به صورت سطری، بیشتر از ۵ (متوسط طیف) بود که نشان از درجه اهمیت عوامل غربال شده است. در گام بعدی، داده‌های ماتریس نرمال محاسبه می‌شود. مقادیر ماتریس نرمال از تقسیم داده‌های ماتریس میانگین نظرات خبرگان، بر جمع ستونی هر شاخص به دست می‌آید. جدول ۴، داده‌های ماتریس نرمال را برای پیش‌ران‌های پژوهش نشان می‌دهد.

جدول ۴: ماتریس نرمال

پیش‌ران‌ها	شدت اهمیت	میزان قطعیت	میزان تخصص خبرگان
وضعیت درآمدهای دولت	۰/۰۹۳	۰/۰۷۸	۰/۰۹۸
هرم سنی جمعیت	۰/۰۷۳	۰/۰۷۲	۰/۰۷۳
فرهنگ پاسخ‌گویی و مشتری‌مداری سازمان تأمین اجتماعی	۰/۰۶۷	۰/۰۶۸	۰/۰۸۱
چابکی ساختار سازمانی تأمین اجتماعی در برابر تغییرات محیطی	۰/۰۷۴	۰/۰۶۴	۰/۰۷۷
میزان استفاده از سیستم‌های فناوری اطلاعات مثل هوش کسب‌وکار	۰/۰۸۱	۰/۰۷۸	۰/۰۸۷
شیوه حکمرانی هلدینگ‌های تأمین اجتماعی	۰/۰۹۳	۰/۰۸۵	۰/۱۰۱
میزان استفاده از ظرفیت فین‌تک‌ها و نوآوری‌های آنها برای تأمین مالی و سرمایه‌گذاری	۰/۰۹۱	۰/۰۵	۰/۰۹۷
برنامه‌های دولت در مورد نحوه جبران بدهی‌های خود به تأمین اجتماعی	۰/۰۸۸	۰/۰۴۹	۰/۰۹۳
سیاست‌ها و استراتژی‌های بازاریابی سازمان برای افزایش نفوذپذیری بیمه	۰/۰۶۴	۰/۰۹۹	۰/۰۶۱
شیوع بیماری‌های فراگیر مثل پاندمی کرونا	۰/۰۷۲	۰/۰۷۹	۰/۰۵۴
بحران‌های ناشی از تهدیدات زیست‌محیطی	۰/۰۵۵	۰/۱۰۷	۰/۰۶۳
قوانین مربوط به بازنشستگی و مشاغل	۰/۰۷۵	۰/۰۸۴	۰/۰۵۲
میزان همسویی نهادها و وزارتخانه‌های دولتی با سازمان تأمین اجتماعی در اجرای قوانین و آئین‌نامه‌ها	۰/۰۷۴	۰/۰۸۹	۰/۰۶۴
وزن شاخص‌های پژوهش	۰/۳۶	۰/۴	۰/۲۴

سپس وزن نظر هر شاخص در داده‌های ماتریس نرمال ضرب می‌شود. از ضرب داده‌های ماتریس نرمال در وزن هر شاخص، ماتریس نرمال موزون به دست می‌آید. ماتریس نرمال موزون، مبنای محاسبه شاخص‌های ارزیابی روش کوپراس است.

جدول ۵: مقادیر ماتریس نرمال موزون

پیشران‌ها	شدت اهمیت (۰/۳۶)	میزان قطعیت (۰/۴)	میزان تخصص خبرگان (۰/۲۴)
وضعیت درآمدهای دولت	۰/۰۳۳	۰/۰۳۱	۰/۰۲۴
هرم سنی جمعیت	۰/۰۲۶	۰/۰۲۹	۰/۰۱۸
فرهنگ پاسخ‌گویی و مشتری‌مداری سازمان تأمین اجتماعی	۰/۰۲۴	۰/۰۲۷	۰/۰۱۹
چابکی ساختار سازمانی تأمین اجتماعی در برابر تغییرات محیطی	۰/۰۲۷	۰/۰۲۶	۰/۰۱۸
میزان استفاده از سیستم‌های فناوری اطلاعات مثل هوش کسب‌وکار	۰/۰۲۹	۰/۰۳۱	۰/۰۲۱
شیوه حکمرانی هلدینگ‌های تأمین اجتماعی	۰/۰۳۳	۰/۰۳۴	۰/۰۲۴
میزان استفاده از ظرفیت فین‌تک‌ها و نوآوری‌های آنها برای تأمین مالی و سرمایه‌گذاری	۰/۰۳۳	۰/۰۲	۰/۰۲۳
برنامه‌های دولت در مورد نحوه جبران بدهی‌های خود به تأمین اجتماعی	۰/۰۳۲	۰/۰۲	۰/۰۲۲
سیاست‌ها و استراتژی‌های بازاریابی سازمان برای افزایش نفوذپذیری بیمه	۰/۰۲۳	۰/۰۴	۰/۰۱۵
شیوع بیماری‌های فراگیر مثل پاندمی کرونا	۰/۰۲۶	۰/۰۳۲	۰/۰۱۳
بحران‌های ناشی از تهدیدات زیست‌محیطی	۰/۰۲	۰/۰۴۳	۰/۰۱۵
قوانین مربوط به بازنشستگی و مشاغل	۰/۰۲۷	۰/۰۳۴	۰/۰۱۲
میزان همسویی نهادها و وزارتخانه‌های دولتی با سازمان تأمین اجتماعی در اجرای قوانین و آئین‌نامه‌ها	۰/۰۲۷	۰/۰۳۶	۰/۰۱۵

مقادیر $Sz+$ و $Sz-$ بر مبنای فرمول‌های گام چهارم، محاسبه می‌شوند. مقدار اهمیت نسبی Qz هر پیش‌ران، بر مبنای دو شاخص $Sz+$ و $Sz-$ ، با توجه به فرمول گام پنجم به دست می‌آید. هرچه مقدار Qz برای پیش‌رانی بیشتر باشد، آن پیش‌ران، اولویت بالاتری خواهد داشت. در پایان، شاخص Nz از تقسیم اهمیت نسبی هر پیش‌ران، بر بیشترین مقدار Qz ضرب در عدد ۱۰۰ محاسبه می‌شود. هرچه این عدد بیشتر باشد، پیش‌ران مورد نظر، دارای اولویت بیشتری خواهد بود. جدول ۶، شاخص‌های مورد نظر را برای هر پیش‌ران نشان می‌دهد.

جدول ۶: شاخص‌های ارزیابی روش کوپراس

پیش‌ران‌ها	$Sz+$	$Sz-$	Qz	Nz	رتبه پیش‌ران
وضعیت درآمدهای دولت	۰/۰۵۷	۰/۰۳۱	۰/۰۸۷	۸۵/۲۹۴	۳
هرم سنی جمعیت	۰/۰۴۴	۰/۰۲۹	۰/۰۷۶	۷۴/۵۱	۸
فرهنگ پاسخ‌گویی و مشتری‌مداری سازمان تأمین اجتماعی	۰/۰۴۳	۰/۰۲۷	۰/۰۷۷	۷۵/۴۹	۷
چابکی ساختار سازمانی تأمین اجتماعی در برابر تغییرات محیطی	۰/۰۴۵	۰/۰۲۶	۰/۰۸	۷۸/۴۳۱	۵
میزان استفاده از سیستم‌های فناوری اطلاعات مثل هوش کسب‌وکار	۰/۰۵	۰/۰۳۱	۰/۰۸	۷۸/۴۳۱	۶
شیوه حکمرانی هلدینگ‌های تأمین اجتماعی	۰/۰۵۷	۰/۰۳۴	۰/۰۸۴	۸۲/۳۵۳	۴
میزان استفاده از ظرفیت فین‌تک‌ها و نوآوری‌های آنها برای تأمین مالی و سرمایه‌گذاری	۰/۰۵۶	۰/۰۲	۰/۱۰۲	۱۰۰	۱
برنامه‌های دولت در مورد نحوه جبران بدهی‌های خود به تأمین اجتماعی	۰/۰۵۴	۰/۰۲	۰/۱	۹۸/۰۳۹	۲
سیاست‌ها و استراتژی‌های بازاریابی سازمان برای افزایش نفوذپذیری بیمه	۰/۰۳۸	۰/۰۴	۰/۰۶۱	۵۹/۸۰۴	۱۲
شیوع بیماری‌های فراگیر مثل پاندمی کرونا	۰/۰۳۹	۰/۰۳۲	۰/۰۶۸	۶۶/۶۶۷	۹

پیشران‌ها	S _{j+}	S _{j-}	Q _j	N _j	رتبه پیشران
بحران‌های ناشی از تهدیدات زیست‌محیطی	۰/۰۳۵	۰/۰۴۳	۰/۰۵۶	۵۴/۹۰۲	۱۳
قوانین مربوط به بازنشستگی و مشاغل	۰/۰۳۹	۰/۰۳۴	۰/۰۶۶	۶۴/۷۰۶	۱۱
میزان همسویی نهادها و وزارتخانه‌های دولتی با سازمان تامین اجتماعی در اجرای قوانین و آئین‌نامه‌ها	۰/۰۴۲	۰/۰۳۶	۰/۰۶۷	۶۵/۶۸۶	۱۰

با توجه به نتایج جدول ۶، پیشران‌های میزان استفاده از ظرفیت فین تک‌ها و نوآوری‌های آنها برای تامین مالی و سرمایه‌گذاری، برنامه‌های دولت در مورد نحوه جبران بدهی‌های خود به تامین اجتماعی، وضعیت درآمدهای دولت، شیوه حکمرانی هلدینگ‌های تامین اجتماعی، چابکی ساختار سازمانی تامین اجتماعی در برابر تغییرات محیطی و میزان استفاده از سیستم‌های فناوری اطلاعات مثل هوش کسب و کار، به ترتیب، دارای بالاترین اولویت از نظر اثرگذاری بر آینده منابع درآمدی سازمان تامین اجتماعی هستند.

۵. جمع‌بندی (نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادهاى سیاستی)

سازمان‌ها و موسسات تامین اجتماعی در دنیا، نقش مهمی در آرامش خاطر، امنیت و رفاه شهروندان دارند. این نهادها، به‌طور مداوم، با انواع تکانه‌های محیطی مواجه می‌شوند و نقش و کارکردهای آنها، به‌طور مداوم، در حال تغییر است. از طریق شناسایی و تحلیل پیشران‌های اثرگذار روی آنها، می‌توان جهت‌گیری و روندهای آینده این نهادها را تعیین نمود. تحقیق حاضر به‌دنبال شناسایی و تحلیل پیشران‌های مؤثر بر آینده منابع درآمدی سازمان تامین اجتماعی در ایران است. تقویت منابع درآمدی این نهاد، کمک شایانی به رفاه مخاطبان و ذی‌نفعان این سازمان خواهد کرد.

این پژوهش در چند مرحله انجام شده است. در ابتدا از طریق مصاحبه با خبرگان و ابزار تحلیل تم، ۳۵ پیشران فرعی در قالب هشت پیشران اصلی اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی، ساختاری، مالی و سرمایه‌گذاری، سیاست‌گذاری، بازاریابی، محیطی و قانونی طبقه‌بندی شدند. در مطالعات اکتشافی، عوامل پژوهش

از مصاحبه به دست می‌آیند. عوامل و پیش‌ران‌های به دست آمده در تحقیقات آمیخته، با روش‌های کمی مورد ارزیابی قرار می‌گیرند. به دلیل کثرت پیش‌ران‌ها، این عوامل با توزیع پرسش‌نامه خبره‌سنجی و آزمون آماری بینم غربال شدند. آزمون آماری بینم، ماهیتی غیرپارامتریک دارد و چون در این پژوهش، توزیع داده‌ها نرمال نبود، از این آزمون استفاده شد. ۲۲ پیش‌ران، به دلیل ضریب معناداری بالاتر از پنج درصد، از تحلیل کنار گذاشته شدند. این پیش‌ران‌ها از نظر خبرگان فاقد اهمیت لازم بودند و توسط خبرگان رد شدند. این مرحله باعث تقویت هر چه بیشتر پیش‌ران‌های پژوهش شد. ۱۳ پیش‌ران باقیمانده، با به‌کارگیری روش کوپراس و در نظر گرفتن سه شاخص تخصص خبرگان، قطعیت و اهمیت، ارزیابی شدند. دو شاخص تخصص خبرگان و اهمیت، ماهیت منفی داشتند و شاخص قطعیت به‌عنوان یک معیار منفی در نظر گرفته شد. شاخص‌های ارزیابی پیش‌ران‌ها در این تحقیق، از رویکرد شبکه جهانی کسب‌وکار به دست آمدند. رویکرد شبکه جهانی کسب‌وکار از متداول‌ترین روش‌های آینده‌پژوهی است. در این تحقیق، برای اولویت‌بندی پیش‌ران‌ها، روش کوپراس با استفاده از شاخص‌های رویکرد شبکه جهانی کسب‌وکار توسعه یافت. همچنین، وزن این شاخص‌ها با تکنیک بهترین-بدترین، به دست آمد و شاخص قطعیت با وزن ۰/۴، بیشترین درجه اهمیت نسبی را داشت. روش بهترین-بدترین از جدیدترین روش‌های وزن‌دهی است که مبتنی بر مقایسه زوجی شاخص‌ها است. در این روش، بهترین و بدترین شاخص‌ها با سایر شاخص‌ها مقایسه می‌شوند و این روش، نسبت به روش‌های کلاسیک، مثل تحلیل سلسله‌مراتبی، کارایی بیشتری دارد. پیش‌ران‌های میزان استفاده از ظرفیت فین‌تک‌ها و نوآوری‌های آنها برای تأمین مالی و سرمایه‌گذاری (۱۰۰)، برنامه‌های دولت در مورد نحوه جبران بدهی‌های خود به تأمین اجتماعی (۹۸/۰۳۹)، وضعیت درآمدهای دولت (۸۵/۲۹۴)، شیوه حکمرانی هلدینگ‌های تأمین اجتماعی (۸۲/۳۵۳)، چابکی ساختار سازمانی تأمین اجتماعی در برابر تغییرات محیطی (۷۸/۴۳۱) و میزان استفاده از سیستم‌های فناوری اطلاعات مثل هوش کسب‌وکار (۷۸/۴۳۱) به ترتیب، بیشترین اولویت را از نظر اثرگذاری بر منابع درآمدی سازمان تأمین اجتماعی داشتند. در مطالعات آینده‌پژوهی می‌توان از پیش‌ران‌های نهایی، برای نگاشت سناریوهای تحقیق استفاده کرد. با تبدیل پیش‌ران‌ها به عدم قطعیت‌های چندگانه، سناریوهای مختلف توسعه

می‌یابند. پیشنهادهای کاربردی پژوهش براساس پیشران‌های اولویت‌دار تحقیق ارائه شدند.

فین‌تک‌ها کسب‌وکارهایی هستند که با نوآوری‌ها و فناوری‌های مالی خود، خدمات مالی در نهادهای مالی مثل بانک‌ها را دچار دگرگونی خواهند کرد. سازمان تأمین اجتماعی از نوآوری‌ها و ابتکارهای فین‌تک می‌تواند برای افزایش درآمدها، بهبود سرمایه‌گذاری و تأمین مالی مناسب استفاده کند. بسیاری از فین‌تک‌ها، علی‌الخصوص فین‌تک‌های سرمایه‌گذاری، مشاوره‌های بسیار خوبی در حوزه درآمدزایی و سرمایه‌گذاری می‌دهند. همچنین فین‌تک‌ها، با استفاده از فناوری‌های مثل بلاک‌چین، می‌توانند به بهبود شفافیت و امنیت تراکنش‌های مالی در سازمان تأمین اجتماعی کمک کنند.

دولت‌ها در ایران بدهی‌های زیادی به سازمان تأمین اجتماعی دارند و این بدهی‌ها را از طریق واگذاری شرکت‌های زیان‌آور جبران می‌کنند. در اغلب مواقع، این شرکت‌ها اگر به‌درستی مدیریت نشوند، باری بر دوش سازمان خواهند بود. دولت‌ها باید تلاش کنند تا در وهله اول، از ایجاد بدهی‌های جدید خودداری نموده و بدهی‌های قبلی را در قالب یک برنامه منظم، به‌صورت گام‌به‌گام پرداخت کنند. سازمان هم باید تلاش کند تا وضعیت شرکت‌ها را در هنگام واگذاری، بررسی نموده و برنامه‌ای برای تجدید ساختار، چابکی و سودآوری این شرکت‌ها داشته باشد.

طبق نظریه انجمن بین‌المللی تأمین اجتماعی، حکمرانی خوب در سازمان‌های تأمین اجتماعی، با تأکید بر هیئت مدیره، دارای پنج اصل است: مشارکت، شفافیت، پاسخ‌گویی و پویایی و پیش‌بینی‌پذیری. برای تقویت حکمرانی خوب در هلدینگ‌های تأمین اجتماعی با تأکید بر این مؤلفه‌ها، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

توجه به منافع ذی‌نفعان و مشارکت آنها در تصمیم‌گیری‌ها، بهبود حسابرسی و راهبری شرکتی در هلدینگ‌های تأمین اجتماعی، توسعه سیستم گزارش‌دهی با در نظر گرفتن تمامی ابعاد اقتصادی، مسئولیت اجتماعی و محیط زیستی، استفاده از فناوری‌های دیجیتال مثل کلان‌داده‌ها و بلاک‌چین برای شفافیت بیشتر، استفاده از ظرفیت استارت‌آپ‌ها علی‌الخصوص استارت‌آپ‌های مالی به‌منظور شفافیت، پاسخ‌گویی و نوآوری بیشتر و نهایتاً، اطلاع‌رسانی منظم و دوره‌ای در مورد تصمیمات، عملکردها و فعالیت‌ها.

سازمان‌ها و کسب‌وکارها، علی‌الخصوص سازمان تأمین اجتماعی، با چالش‌ها و تکانه‌های مختلف اقتصادی، سیاسی، اجتماعی-فرهنگی، فناورانه و محیط‌زیستی مواجه می‌شوند. پاندمی کرونا از نمونه شوک‌هایی بود که عملکرد تأمین اجتماعی را در بسیاری از کشورها، از جمله ایران، به شدت تحت تأثیر قرار داد. در این زمینه تحقیقات گسترده‌ای در کشورهای مختلف انجام شد (Mitrus, 2021؛ Pennings, Devetzi & Bakirtzi, 2021). مدیران سازمان تأمین اجتماعی باید درس‌های آموخته‌شده در دوره کرونا در کشور و دنیا را بررسی نموده و در پساکرونا به کار گیرند. سازمان‌ها باید یک سیستم تحلیل ریسک قدرتمند، با استفاده از قابلیت‌های فناوری اطلاعات مثل هوش کسب‌وکار و کلان‌داده‌ها داشته باشند. این سیستم باید انواع ریسک‌ها، از جمله شگفتی‌سازها و قوهای سیاه^۱ را شناسایی و تحلیل کرده و برای آنها برنامه مناسب داشته باشد. لازمه تاب‌آوری و مقاوم‌سازی در برابر این ریسک‌ها، شناخت و تحلیل ریسک‌ها و تکانه‌های محیطی، چابکی و انعطاف‌پذیری ساختار و ایجاد ریسک کنترل‌شده در زمانی است که بحران وجود ندارد. طالب^۲ (۲۰۱۲) با توسعه نظریه مقاوم‌سازی سازمان‌ها، تأکید زیادی بر ایجاد ریسک‌های کنترل‌شده، کوچک‌سازی ساختارها، توسعه سازوکارها و فرایندهای پشتیبان و یادگیری از ریسک کرده است.

در ارتباط با پیشنهادها و پژوهشی می‌توان به انجام پژوهش در زمینه‌های آینده‌پژوهی منابع درآمدی و مصارف هزینه‌ای سازمان تأمین اجتماعی با رویکرد سناریونگاری، تاب‌آوری و مقاوم‌سازی سازمان تأمین اجتماعی و نقش استراتاپ‌های مالی و فناوری‌های جدید در بهبود منابع درآمدی سازمان تأمین اجتماعی اشاره کرد.

-
1. Black Swan
 2. Taleb

منابع

- بهرامیان، امیرحسین؛ رنجبر، محمدحسین؛ احمدی، فائق؛ عابدینی، بیژن (۱۴۰۰). «آینده پژوهی حرفه حسابرسی با تاکید بر الزامات IFRS و چرخه های تجاری»، *فصلنامه تحقیقات حسابداری و حسابرسی*، ۱۳(۴۹)، ۱۳۳-۱۵۴.
- پاینده، رضا؛ شهبازی، میثم؛ منطقی، منوچهر (۱۴۰۰). «سناریونگاری آینده بانک های ایران در مواجهه با فین تک»، *نشریه تحقیقات مالی*، ۲۳(۶۲)، ۲۹۴-۳۲۸.
- جعفری نیا، سعید؛ حسن پور، اکبر؛ وکیلی، یوسف؛ کیوانفر، جواد (۱۳۹۹). «ارائه الگوی جبران خدمات استراتژیک مدیران ارشد سازمان تأمین اجتماعی رویکرد تحلیل تم»، *فصلنامه مدیریت سازمان های دولتی*، ۸(۴)، ۱۰۵-۱۲۴.
- سلیمانی، عباس؛ پور عزت، علی اصغر؛ اسماعیلی گیوی، محمدرضا (۱۳۹۹). «تصورپردازی از آینده سازمان تأمین اجتماعی ایران از طریق سناریوپردازی»، *نشریه آینده پژوهی دفاعی*، ۵(۱۷)، ۹۳-۱۱۷.
- علی پور، عباس؛ بشکوه، مهدی؛ کردستانی، غلامرضا (۱۴۰۰). «شناسایی و ارائه الگوی چالش های سازمان تأمین اجتماعی در حوزه منابع و مصارف»، *فصلنامه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۱۰(۳۷)، ۳۱۵-۳۲۴.
- عنایتی، انور؛ کردستانی، غلامرضا؛ محمدی ملقرنی، عطاالله (۱۴۰۱). «ارائه الگوی ارزیابی پایداری مالی در سازمان تأمین اجتماعی»، *نشریه حسابداری و منافع اجتماعی*، ۱۲(۱)، ۱-۲۰.
- کریم نژاد، شهرام؛ نجف بیگی، رضا؛ دانشفرد، کرم الله؛ عالم تبریز، اکبر (۱۳۹۸). «ارائه مدل مفهومی حاکمیت مالی در نظام تأمین اجتماعی (مورد مطالعه سازمان تأمین اجتماعی)»، *نشریه آینده پژوهی مدیریت*، ۳۰(۳)، ۱۴۳-۱۵۸.
- کوشش کردشولی، رضا؛ غلامی جمکرانی، رضا؛ ملکی، محمدحسن؛ فلاح شمس، میرفیض (۱۴۰۰). «آینده پژوهی فناوری مالی در ایران با رویکرد سناریونگاری»، *فصلنامه برنامه ریزی و بودجه*، ۲۵(۱۵۰)، ۳۳-۶۳.
- مدیری، ناصر؛ حدادی نیاسر، حمیدرضا (۱۳۹۴). «ملاحظات پدافند غیرعامل در حوزه فناوری اطلاعات سازمان تأمین اجتماعی»، *نشریه پدافند غیر عامل و امنیت*، ۴(۱۲)، ۱۲۵-۱۴۸.
- ملکی، محمدحسن؛ خاشعی ورنامخواستی، وحید؛ فتحی، محمدرضا؛ صفاری نیا، مهدی (۱۳۹۸). «آینده پژوهی گردشگری مذهبی استان قم با رویکرد سناریونگاری»، *نشریه گردشگری و توسعه*، ۸(۳)، ۱۸۴-۲۰۵.

- Abas, N., Kalair, A., & Khan, N. (2015). Review of fossil fuels and future energy technologies. *Futures*, 69, 31-49.
- Belsky, E. (2009). Demographics, markets, and the future of housing demand. *Journal of Housing Research*, 18(2), 99-119.
- Bondarouk, T., & Brewster, C. (2016). Conceptualising the future of HRM and technology research. *The International Journal of Human Resource Management*, 27(21), 2652-2671.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101.
- Burmaoglu, S., & Saritas, O. (2017). Changing characteristics of warfare and the future of Military R&D. *Technological Forecasting and Social Change*, 116, 151-161.
- Burns, L. S., & Grebler, L. (2012). *The future of housing markets: a new appraisal*. Springer Science & Business Media.
- Coates, J. F. (1985). Foresight in federal government policy making. *Futures Research Quarterly*, 1(2), 29-53.
- Croucher, S. (2015). The future of lifestyle migration: Challenges and opportunities. *Journal of Latin American Geography*, 14(1), 161-172.
- Cuhls, K. E. (2020). Horizon Scanning in Foresight—Why Horizon Scanning is only a part of the game. *Futures & Foresight Science*, 2(1), e23.
- Das, S. R. (2019). The future of fintech. *Financial Management*, 48(4), 981-1007.
- De Jong, M., & Ho, A. T. (2020). Emerging fiscal health and governance concerns resulting from COVID-19 challenges. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*.
- Delbridge, R., & Keenoy, T. (2010). Beyond managerialism? *The international journal of human resource management*, 21(6), 799-817.
- Diamond, P. A., & Orszag, P. R. (2006). *Saving social security: A balanced approach*. Brookings Institution Press.
- Fitzpatrick, C., & O'Sullivan, C. (2021). Comparing social security provision North and South of Ireland: past developments and future challenges. *Irish Studies in International Affairs*, 32(2), 283-313.
- Heer, B., Polito, V., & Wickens, M. R. (2020). Population aging, social security and fiscal limits. *Journal of Economic Dynamics and Control*, 116, 103913.
- Holzmann, R., Palmer, E., Palacios, R. J., & Sacchi, S. (2019). Progress and Challenges of Nonfinancial Defined Contribution Pension Schemes: Addressing Marginalization, Polarization, and the Labor Market.

- Iqbal, S., Hussain, M., Munir, M. U., Hussain, Z., Mehrban, S., & Ashraf, M. A. (2021). Crypto-Currency: Future of FinTech. In *Research Anthology on Blockchain Technology in Business, Healthcare, Education, and Government* (pp. 1915-1924). IGI Global.
- Kudrin, A., & Gurchich, E. (2012). Population aging and risks of budget crisis. *Voprosy Ekonomiki*, 3.
- Lankauskienė, T., & Tvaronavičienė, M. (2012). Security and sustainable development: approaches and dimensions in the globalization context. *Journal of Security and Sustainability Issues*, 1, 287-297.
- Lee, R., & Yamagata, H. (2003). Sustainable social security: what would it cost?. *National Tax Journal*, 56(1), 27-43.
- Li, S., & Lin, S. (2016). Population aging and China's social security reforms. *Journal of Policy Modeling*, 38(1), 65-95.
- Lux, M., & Sunega, P. (2010). The future of housing systems after the transition—The case of the Czech Republic. *Communist and Post-Communist Studies*, 43(2), 221-231.
- McKiernan, K. (2021). Social Security reform in the presence of informality. *Review of Economic Dynamics*, 40, 228-251.
- Mention, A. L. (2019). The future of fintech. *Research-Technology Management*, 62(4), 59-63.
- Mitrus, L. (2021). Social security in Poland in times of corona.
- Musto, J. N. (1994). High-tech future: A scenario for higher education. *Technology*, 1.
- Nagarkar, A. (2020). Challenges and concerns for older adults in India regarding the COVID-19 pandemic. *Journal of Gerontological Social Work*, 63(4), 259-261.
- Nicoletti, B., & Nicoletti, W. (2017). Weis. Future of FinTech.
- Pennings, F., Devetzi, S., & Bakirtzi, E. (2021). Social security in the Netherlands in times of corona.
- Piachaud, D. (2020). Social security: past, present and future. *LSE Public Policy Review*, 1(2).
- Pulsiri, N., & Vatananan-Thesenvitz, R. (2021). Triangle relationship: A Review of dynamic capabilities, strategic foresight, and organizational learning. *International Journal of Business Environment*, 5(3), 1-18.
- Ratten, V. (2010). The future of sports management: A social responsibility, philanthropy and entrepreneurship perspective. *Journal of Management & Organization*, 16(4), 488-494.
- Stančin, H., Mikulčić, H., Wang, X., & Duić, N. (2020). A review on alternative fuels in future energy system. *Renewable and sustainable energy reviews*, 128, 109927.

- Stefano, N. M., Casarotto Filho, N., Vergara, L. G. L., & da Rocha, R. U. G. (2015). COPRAS (Complex Proportional Assessment): state of the art research and its applications. *IEEE Latin America Transactions*, 13(12), 3899-3906.
- Stephens, M., Whitehead, C., & Munro, M. (2005). Lessons from the past, challenges for the future for housing policy. London: Office of the Deputy Prime Minister.
- Stuart, M., Spencer, D. A., McLachlan, C. J., & Forde, C. (2021). COVID-19 and the uncertain future of HRM: Furlough, job retention and reform. *Human Resource Management Journal*, 31(4), 904-917.
- Szpilko, D. (2020). Foresight as a tool for the planning and implementation of visions for smart city development. *Energies*, 13(7), 1782.
- Taleb, N. N. (2012). Antifragile: how to live in a world we don't understand (Vol. 3). London: Allen Lane.
- Tri, N. M., Hau, D. T., & Duyen, N. T. T. (2021). The role of social security in social progress in Vietnam. *Linguistics and Culture Review*, 5(S1), 11-27.
- Veghte, B. W. (2015). Social Inequality, Retirement Security, and the Future of Social Security. *Poverty & Public Policy*, 7(2), 97-122.
- Walker, E., Bethell, T. N., & Reno, V. P. (2012). Implications of the Payroll Tax Holiday for Social Security: Social Security Now Has Four Dedicated Income Sources the Tax Holiday Needs an Exit Strategy. National Academy of Social Insurance, Social Security Fact Sheet, (4).
- YU, L. R., & LI, X. Y. (2021). The effects of social security expenditure on reducing income inequality and rural poverty in China. *Journal of Integrative Agriculture*, 20(4), 1060-1067.
- Zhu, M., Liu, X. Y., Tang, F., Qiu, M., Shen, R., Shu, W., & Wu, M. Y. (2016). Public vehicles for future urban transportation. *IEEE transactions on intelligent transportation systems*, 17(12), 3344-3353.
- Züttel, A., Remhof, A., Borgschulte, A., & Friedrichs, O. (2010). Hydrogen: the future energy carrier. *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences*, 368(1923), 3329-3342.

Identifying and Analyzing Influencing Drivers on the Future of Income Resources of Social Security Organization

Seyed Hadi Arabi *
Mohammad Hasan Maleki **
Hamed Ansari***

Received: 6 September 2022

Accepted: 26 December 2022

Abstract

This research seeks to identify and analyze the drivers affecting the future of the income sources of social security organization. The theoretical population was the managers of the social security organization and experts in this field. The sampling was done judgmentally, and the sample size amounts to 15 people. Data collection tools were interviews and questionnaires. As for the findings, 35 sub-drivers were classified as economic, socio-cultural, structural, financial and investment, policy, marketing, environmental and legal drivers. These drivers were screened by distributing expert questionnaires and using Binominal's test. 13 drivers have significance coefficient of less than five percent and were selected for final prioritization. These drivers were evaluated by the Copras method and account for three criteria of experts' expertise, certainty, and importance. The driver of using the capacity of FinTechs and their innovations for financing and investment had the highest priority. Accordingly, the concluding suggestions were: using digital financial technologies and artificial intelligence to increase investment efficiency, using new financing methods such as crowd-funding, avoiding

* Department of Economics, Faculty of Economic and Administrative Sciences, University of Qom, Qom, Iran. (Corresponding Author)

Email: hadiarabi@gmail.com.

** Department of Management, Faculty of Economic and Administrative Sciences, University of Qom, Qom, Iran.

*** Department of Economics, Faculty of Economic and Administrative Sciences, University of Qom, Qom, Iran.

divesting loss-making companies to the organization, and strengthening good and efficient governance in the holdings of the organization.

Keywords: Income Sources, Social Security, Social Security Organization, Driver, Future.

JEL Classification: H55, E6